

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse**Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse**

Švedija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Pagrindinės nuostatos dėl civilinėse bylose taikomų apsaugos priemonių yra išdėstytos Švedijos teismo proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 15 skyriuje. Pagal bendrą taisyklę bet kokio civilinės teisės ieškinio vykdymo priemonės negali būti vykdomos tol, kol teismas nepriėmė sprendimo byloje. Nuostatos dėl apsaugos priemonių yra šios taisyklės išimtis. Bendras apsaugos priemonių tikslas – užtikrinti, kad teismui priėmus sprendimą byla pralaimėjusi šalis įvykdytų nustatytus reikalavimus.

Dažniausiai taikoma apsaugos priemonė yra laikinas turto areštas, o tai reiškia, kad pareiškėjo prašymu bet koks kitos šalies turimas turtas gali būti perimtas arba kitos šalies disponavimo turtu teisė gali būti panaikinta kokiu nors kitu būdu.

Pagal Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 1 straipsnį nutartis dėl laikino turto arešto gali būti priimta siekiant užtikrinti būsimo sprendimo dėl ieškinio įvykdymą. Pagal bendrą taisyklę nutartis dėl laikino turto arešto pagal šią nuostatą turi būti suformuluota taip, kad laikinai būtų areštuotas tokios vertės skolininkui priklausantis turtas, kad būtų padengta tam tikra nurodyta ieškinio suma. Tačiau išimtinėmis aplinkybėmis nutartyje gali būti nurodyta, dėl kokio turto gali būti atliekami priverstiniai vykdymo veiksmai.

Nutartis dėl laikino turto arešto taip pat gali būti priimta siekiant užtikrinti, kad būsimas sprendimas būtų įvykdytas pagal *pirmumo teisę į tam tikrą turtą* (Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 2 straipsnis). Tokie sprendimai, pavyzdžiui, gali būti nutartys, pagal kurias ieškovo teisė į tam tikras akcijas yra pripažįstama viršesne už atitinkamą atsakovo teisę, taip pat nutartys, pagal kurias atsakovas yra įpareigojamas nedelsiant perduoti akcijas.

Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 3 straipsnyje pateikta bendroji nuostata dėl teismo teisės *paskirti tinkamą priemonę* pareiškėjo teisėms apsaugoti. Ši nuostata, pavyzdžiui, yra taikoma ieškiniuose dėl draudimų. Šios nuostatos taikymo sričiai taip pat priskiriamas ieškinyje dėl patvirtinimo, kad atsakovas neturi teisės dirbti su straipsnyje dėl konkurencijos nurodytomis tam tikromis prekėmis.

Be to, pagal Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 4 straipsnį pirmumo teisės į tam tikrą turtą byloje teismas gali nurodyti grąžinti iššvaistytą turtą ir t. t.

Be to, Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 5 straipsnio trečioje pastraipoje nurodyta, kad tam tikromis sąlygomis gali būti nustatoma laikinoji apsaugos priemonė.

Be to, yra numatytos atskiros nuostatos, pagal kurias reglamentuojamos apsaugos priemonės tam tikrose specializuotose srityse, pvz., patentų teisėje.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?**2.1 Procedūra**

Nutartis dėl apsaugos priemonių priima byla nagrinėjantis teismas. Jeigu teismas dar nepradėjo nagrinėti bylos, taikytinos nuostatos, susijusios su jurisdikcija turinčiu teismu, iš esmės yra tokios pat, kaip ir įprastose civilinėse bylose.

Teismas negali savo iniciatyva kelti klausimo dėl apsaugos priemonių taikymo. Todėl prašymą dėl apsaugos priemonių turi pateikti šalis, siekianti, kad būtų priimta nutartis šiuo klausimu. Jeigu teismas bylos dar nenagrinėja, prašymas turi būti pateikiamas raštu.

Pareiškėjas neprivalo samdytis advokato arba būti jo atstovaujamas. Teismo procesai Švedijoje yra nemokami, išskyrus prašymo mokesťį, kurį šiuo metu sudaro 450 SEK (Švedijos kronų) (apie 50 EUR).

2.2 Pagrindinės sąlygos

Pagal Švedijos teismo proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 15 skyriaus 1–3 straipsnius priimant nutartį dėl apsaugos priemonių būtina, kad esminius bylos klausimus (pvz., pagal 1 straipsnį pareiškiamas ieškinyje) būtų galima nagrinėti teisme arba taikant kitą panašią procedūrą. Pastarosioms procedūroms priskiriamos ir arbitražo procedūros.

Aukščiausiasis Teismas (šved. *Högsta domstolen*) nustatė, kad nutartis dėl laikino turto arešto arba kitų apsaugos priemonių pagal Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyrių taip pat gali būti priimta dėl ieškinių, kuriuos turi nagrinėti užsienio teismai, jeigu jų sprendimus galima vykdyti Švedijoje.

Vadovaujantis Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 1–3 straipsniais, nutartis dėl laikino turto arešto gali būti priimta, jeigu yra įvykdytos ir šios sąlygos:

vienas iš reikalavimų yra tai, kad pareiškėjas turi įrodyti *tikėtinas priežastis* pareikšti ieškinį kitam asmeniui ir įrodyti, kad šis pagrindas gali būti teismo bylos arba nagrinėjimo taikant kitą panašią procedūrą dalykas;

pareiškėjas taip pat turi įrodyti „*pagrįstą baimę*“, kad kita šalis vengs atsakomybės mokėti skolą, paslėpdama ar perkeldama turtą arba imdamasi kitų veiksmų (1 straipsnis); kad kita šalis perkels, pastebimai apgadins arba realizuos turtą kitu būdu, taip pakenkdama pareiškėjui (2 straipsnis), arba kita šalis, imdamasi tam tikros veiklos arba sumanymų, arba nesirūpindama imtis tam tikro veiksmo, arba kokiu nors kitu būdu užkirs pareiškėjui kelią arba apribos jo galimybes pasinaudoti savo teisėmis, arba pastebimai sumažins turto vertę (3 straipsnis);

nutartis dėl **laikinosios** priemonės bus priimta, jei vilkinant byla kyla žalos rizika. Tai reiškia, kad kiltų pavojus įvykdyti sprendimą, jeigu nutartis dėl priemonės nebūtų priimta nedelsiant, neišklausant kitos šalies. Jeigu nutartis dėl priemonės priimama tokiu būdu, ji turi būti išsiunčiama šalims, o atsakovui liepiama pateikti pastabas dėl nutarties. Jeigu tokios pastabos gaunamos, teismas turi nedelsiant išnagrinėti klausimą, ar šią priemonę reikėtų taikyti toliau; galiausiai nutartis dėl priemonės gali būti priimta tikrai tuo atveju, jeigu pareiškėjas sumoka *užstatą*, iš kurio būtų atlyginta bet kokia žala, kurią gali patirti kita šalis. Jeigu pareiškėjas negali sumokėti užstatą, tačiau įrodo turįs ypatingų priežasčių pagrįsti savo ieškinį, teismas gali atleisti jį nuo pareigos sumokėti užstatą.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis**3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?**

Nutarčių dėl laikino turto arešto pagal ieškinius vykdymas reiškia tam tikros vertės turto konfiskavimą. Vykdydami iš esmės taikomi turto arešto principai.

Tačiau klausimas dėl turto pardavimo nebus keliamas.

Iš esmės vykdymo metu gali būti areštuotas bet kokios rūšies turtas. Turtas gali būti kilnojamas arba nekilnojamas.

Tam tikras turtas negali būti areštuojamas. Tai yra taikoma „beneficijos turtui“, kuriam, *inter alia*, priskiriami:

drabužiai ir kiti tam tikros pagrįstos vertės skolininko asmeninio naudojimo daiktai;

balnai, buitinė technika ir kita įranga, kuri yra reikalinga namams ir jų priežiūrai;

įrankiai ir kita įranga, kuri yra reikalinga skolininko apmokamam darbui arba profesiniam mokymui; asmeniniai daiktai, pvz., medaliai ir sporto apdovanojimai, kurie skolininkui yra tokie vertingi, kad juos konfiskuoti būtų nesąžininga. Turto apsauga taip pat gali būti numatyta atskiruose teisės aktuose. Tai gali būti taikoma, pvz., žalos atveju. Laikino turto arešto pagal ieškinius priemonę negali būti taikoma darbo užmokesčiui ir t. t., iki jis yra sumokėtas ir gali būti konfiskuotas.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Jeigu turtui buvo pritaikytas laikinas areštas dėl skolų, atsakovas negali turto perleisti arba realizuoti jį koku nors kitu būdu, kuriuo būtų pakenkta pareiškėjui. Tačiau Švedijos vykdymo tarnyba (šved. *Kronofogdemyndigheten*) gali numatyti draudimo realizuoti turtą išimtis, jeigu tam yra ypatingų priežasčių. Bet koks realizavimas, kuriuo pažeidžiamas draudimas, gali užtraukti baudžiamąją atsakomybę.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Kai priemonė nustatoma pagal Švedijos teismo proceso kodekso 15 skyriaus 1–3 straipsnius, pareiškėjas, jeigu ieškinys dar nebuvo pareiškėtas, turi iškelti bylą dėl priemonės dalyko per vieną mėnesį po nutarties dėl priemonės priėmimo. Jeigu ieškinių nagrinėjimui bus taikoma kita procedūra, pareiškėjas turi imtis tokių priemonių, kurių reikalaujama pagal tą procedūrą.

Jeigu priimama nutartis dėl laikinosios priemonės, ji turi būti išsiunčiama šalims, o atsakovui liepiama pateikti pastabas dėl nutarties. Jeigu tokios pastabos gaunamos, teismas turi nedelsiant išnagrinėti klausimą, ar šią priemonę reikėtų toliau taikyti.

Priemonė yra nedelsiant panaikinama, jeigu po nutarties dėl priemonės taikymo yra sumokamas užstatas, kuriuo užtikrinamas šios priemonės tikslas.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Apsaugos priemonių dalykas nustatomas nutarties priėmimo proceso metu, kai nagrinėjant bylą klausimas dėl šių priemonių kyla kaip procedūrinis klausimas arba kai apsaugos priemonių klausimas yra nagrinėjamas atskirai nuo bylos.

Abiem atvejais asmuo, dėl kurio priimama nutartis, gali ją apskųsti. Apylinkės teismo (šved. *tingsrätt*) nutartį apeliacine tvarka siekiantis apskųsti asmuo tokį rašytinį skundą turi paduoti per tris savaites nuo nutarties priėmimo dienos. Jeigu nutartis nebuvo priimta posėdyje ir nė viename posėdyje nebuvo paskelbtas laikas, kada ji bus priimta, apeliacinio skundo padavimo terminas bus pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią apeliantas gavo nutartį.

Apeliacinis skundas apeliaciniam teismui (šved. *hovrätt*) turi būti paduodamas per apylinkės teismą (šved. *tingsrätt*).

Jeigu apylinkės teismas atmetė prašymą dėl apsaugos priemonių taikymo civilinėje byloje pagal Švedijos teismo proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 15 skyrių arba, jeigu teismas panaikino nutartį dėl tokios priemonės, apeliacinis teismas gali nedelsdamas leisti taikyti priemonę, iki bus gautas atskiras pranešimas. Jeigu apylinkės teismas nustatė tokią priemonę arba paskelbė, kad nutartis gali būti vykdoma, nors ji dar nėra galutinė ir besąlyginė, apeliacinis teismas gali nedelsdamas nuspręsti, kad apylinkės teismo nutartis negali būti vykdoma, iki bus gautas atskiras pranešimas.

Paskutinis naujinimas: 06/09/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.